

Tiết 16: ÔN TẬP KIỂM TRA GIỮA HỌC KỲ I

I. MỤC TIÊU

1. Về kiến thức

Sau bài học, học sinh có thể:

- Hệ thống hóa được các kiến thức trọng tâm từ Bài 1 đến Bài 8 trong chương trình Sinh học 12, bộ sách Kết nối tri thức với cuộc sống.
- Trình bày và phân tích được các khái niệm, cơ chế và quy luật di truyền đã học.
- Vận dụng kiến thức để giải thích một số hiện tượng di truyền trong tự nhiên và đời sống.
- Phân tích được các sơ đồ, bảng số liệu, kết quả thí nghiệm và tình huống liên quan đến kiến thức đã học.
- Vận dụng kiến thức để giải quyết các câu hỏi trắc nghiệm nhiều lựa chọn, trắc nghiệm đúng – sai và câu hỏi tự luận.

2. Về năng lực

a) Năng lực sinh học

- **Nhận thức sinh học:** Hệ thống hóa, trình bày và giải thích được các kiến thức cơ bản trong phạm vi ôn tập.
- **Tìm hiểu thế giới sống:** Phân tích được các sơ đồ, hình ảnh, bảng số liệu và kết quả thí nghiệm liên quan đến di truyền học.
- **Vận dụng kiến thức, kĩ năng đã học:** Giải quyết được các bài tập và tình huống thực tiễn liên quan đến kiến thức Sinh học 12.

b) Năng lực chung

- **Tự chủ và tự học:** Chủ động hệ thống hóa kiến thức, hoàn thành nhiệm vụ ôn tập.
- **Giao tiếp và hợp tác:** Trao đổi, thảo luận, phân công nhiệm vụ và trình bày kết quả làm việc nhóm.
- **Giải quyết vấn đề và sáng tạo:** Phân tích dữ kiện, lựa chọn phương pháp giải và giải quyết các bài tập vận dụng.

3. Về phẩm chất

- **Chăm chỉ:** Tích cực tham gia các hoạt động ôn tập, hoàn thành nhiệm vụ được giao.
- **Trung thực:** Thực hiện nghiêm túc các bài tập kiểm tra, tự đánh giá đúng năng lực của bản thân.
- **Trách nhiệm:** Có ý thức phối hợp với các thành viên trong nhóm và chủ động khắc phục những hạn chế trong quá trình học tập.

II. THIẾT BỊ DẠY HỌC VÀ HỌC LIỆU

1. Giáo viên

- SGK Sinh học 12 – bộ sách Kết nối tri thức với cuộc sống.
- Kế hoạch bài dạy, hệ thống câu hỏi và bài tập ôn tập từ Bài 1 đến Bài 8.

- Phiếu học tập, sơ đồ hệ thống hóa kiến thức.
- Máy tính, máy chiếu hoặc bảng phụ nếu có.

2. Học sinh

- SGK Sinh học 12 – bộ sách Kết nối tri thức với cuộc sống.
- Vở ghi, tài liệu ôn tập và các bài tập đã học.
- Ôn lại kiến thức từ Bài 1 đến Bài 8 trước khi tham gia tiết ôn tập.

III. TIẾN TRÌNH DẠY HỌC

A. HỆ THỐNG HÓA KIẾN THỨC VÀ GIẢI QUYẾT CÁC CÂU HỎI ÔN TẬP

HOẠT ĐỘNG 1. KHỞI ĐỘNG (5 phút)

a) Mục tiêu

Tạo hứng thú học tập, giúp học sinh xác định nội dung trọng tâm cần ôn tập trước khi kiểm tra giữa học kỳ I.

b) Nội dung

Giáo viên tổ chức trò chơi hỏi nhanh – đáp nhanh với các câu hỏi liên quan đến kiến thức đã học từ Bài 1 đến Bài 8.

c) Sản phẩm

Câu trả lời của học sinh và việc xác định được những nội dung kiến thức cần củng cố.

d) Tổ chức thực hiện

- **Bước 1. Giao nhiệm vụ:** Giáo viên đưa ra một số câu hỏi ngắn về các nội dung đã học.
- **Bước 2. Thực hiện nhiệm vụ:** Học sinh suy nghĩ và trả lời cá nhân.
- **Bước 3. Báo cáo, thảo luận:** Một số học sinh trình bày câu trả lời; các học sinh khác nhận xét, bổ sung.
- **Bước 4. Kết luận:** Giáo viên nhận xét, dẫn dắt vào bài ôn tập và nêu mục tiêu của tiết học.

HOẠT ĐỘNG 2. HỆ THỐNG HÓA KIẾN THỨC (20 phút)

a) Mục tiêu

Học sinh hệ thống hóa được những kiến thức trọng tâm từ Bài 1 đến Bài 8; nhận biết mối liên hệ giữa các nội dung đã học.

b) Nội dung

Học sinh làm việc theo nhóm, hoàn thành bảng hệ thống hóa kiến thức theo yêu cầu của giáo viên.

c) Sản phẩm

Bảng tổng hợp kiến thức của các nhóm và phần trình bày của học sinh.

d) Tổ chức thực hiện

Bước 1. Giao nhiệm vụ học tập

Giáo viên chia lớp thành các nhóm, giao nhiệm vụ cho từng nhóm:

- Nhóm 1: Hệ thống hóa kiến thức của Bài 1 và Bài 2.
- Nhóm 2: Hệ thống hóa kiến thức của Bài 3 và Bài 4.
- Nhóm 3: Hệ thống hóa kiến thức của Bài 5 và Bài 6.
- Nhóm 4: Hệ thống hóa kiến thức của Bài 7 và Bài 8.

Các nhóm cần xác định:

- Khái niệm và nội dung cốt lõi.
- Cơ chế hoặc quy luật sinh học liên quan.
- Mối liên hệ giữa các kiến thức.
- Dạng câu hỏi hoặc bài tập có thể vận dụng.

Bước 2. Thực hiện nhiệm vụ

Học sinh thảo luận, khai thác SGK và tài liệu đã học để hoàn thành nhiệm vụ.

Giáo viên quan sát, hỗ trợ các nhóm gặp khó khăn và định hướng những nội dung cần chú ý.

Bước 3. Báo cáo, thảo luận

Đại diện các nhóm trình bày kết quả. Các nhóm khác nhận xét, bổ sung và đặt câu hỏi.

Bước 4. Kết luận, nhận định

Giáo viên nhận xét, chuẩn hóa kiến thức và nhấn mạnh những nội dung trọng tâm cần ghi nhớ.

Lưu ý: Giáo viên đối chiếu chính xác tên và nội dung từng bài trong SGK mà học sinh sử dụng để bảo đảm bảng tổng hợp phù hợp với phạm vi kiểm tra.

HOẠT ĐỘNG 3. LUYỆN TẬP, Củng cố kiến thức (15 phút)

a) Mục tiêu

Củng cố kiến thức, rèn luyện khả năng nhận biết, thông hiểu và vận dụng kiến thức đã học để trả lời câu hỏi.

b) Nội dung

Học sinh hoàn thành các câu hỏi trắc nghiệm nhiều lựa chọn và câu hỏi đúng – sai do giáo viên chuẩn bị.

c) Sản phẩm

Đáp án của học sinh và phân giải thích cho những câu hỏi có yêu cầu lập luận.

d) Tổ chức thực hiện

Bước 1. Giao nhiệm vụ

Giáo viên phát phiếu học tập gồm các câu hỏi thuộc phạm vi Bài 1 đến Bài 8.

Bước 2. Thực hiện nhiệm vụ

Học sinh làm bài độc lập, sau đó trao đổi theo cặp để đối chiếu kết quả.

Bước 3. Báo cáo, thảo luận

Giáo viên yêu cầu học sinh trình bày đáp án và giải thích cách lựa chọn.

Bước 4. Kết luận

Giáo viên chữa bài, phân tích những phương án nhiễu và nhấn mạnh các lỗi học sinh thường gặp.

HOẠT ĐỘNG 4. HƯỚNG DẪN TỰ HỌC (5 phút)

a) Mục tiêu

Giúp học sinh xác định những nội dung còn hạn chế và chuẩn bị cho tiết luyện tập tiếp theo.

b) Nội dung

Học sinh tự rà soát kiến thức, hoàn thiện sơ đồ hệ thống hóa và ghi lại những câu hỏi chưa giải quyết được.

c) Sản phẩm

Sơ đồ kiến thức cá nhân và danh sách các nội dung cần củng cố.

d) Tổ chức thực hiện

- Giáo viên giao nhiệm vụ ôn tập ở nhà.
- Học sinh hoàn thành các bài tập được giao.
- Giáo viên nhắc học sinh chuẩn bị cho hoạt động luyện tập tổng hợp ở tiết 2.

B. LUYỆN TẬP TỔNG HỢP VÀ CHUẨN BỊ KIỂM TRA GIỮA HỌC KỲ I
HOẠT ĐỘNG 1. KHỞI ĐỘNG, KIỂM TRA KIẾN THỨC CŨ (5 phút)

a) Mục tiêu

Kiểm tra mức độ ghi nhớ kiến thức của học sinh sau tiết ôn tập thứ nhất.

b) Nội dung

Giáo viên tổ chức hỏi nhanh hoặc kiểm tra ngắn bằng một số câu hỏi trọng tâm.

c) Sản phẩm

Câu trả lời của học sinh.

d) Tổ chức thực hiện

- Giáo viên đưa ra câu hỏi.
- Học sinh trả lời độc lập.
- Giáo viên nhận xét, bổ sung và chuyển sang hoạt động luyện tập tổng hợp.

HOẠT ĐỘNG 2. LUYỆN TẬP TỔNG HỢP (20 phút)

a) Mục tiêu

Học sinh vận dụng kiến thức từ Bài 1 đến Bài 8 để giải quyết các câu hỏi ở nhiều mức độ nhận thức.

b) Nội dung

Giáo viên tổ chức cho học sinh thực hiện các dạng bài tập:

- Trắc nghiệm nhiều lựa chọn.
- Trắc nghiệm đúng – sai.
- Câu hỏi phân tích sơ đồ, bảng số liệu hoặc tình huống sinh học.
- Câu hỏi tự luận yêu cầu giải thích và vận dụng kiến thức.

c) Sản phẩm

Bài làm của học sinh, đáp án và lời giải thích cho các câu hỏi vận dụng.

d) Tổ chức thực hiện

Bước 1. Giao nhiệm vụ

Giáo viên phát phiếu bài tập tổng hợp, quy định thời gian làm bài và yêu cầu học sinh tự giác thực hiện.

Bước 2. Thực hiện nhiệm vụ

Học sinh làm bài độc lập, vận dụng kiến thức đã học để giải quyết từng câu hỏi. Giáo viên quan sát, ghi nhận những lỗi sai phổ biến.

Bước 3. Báo cáo, thảo luận

Giáo viên chọn một số câu hỏi có tính phân hóa để học sinh trình bày cách giải. Các học sinh khác nhận xét, bổ sung và đối chiếu với kết quả của mình.

Bước 4. Kết luận, nhận định

Giáo viên công bố đáp án, giải thích các phương án và hướng dẫn phương pháp giải những câu hỏi khó.

Giáo viên nhấn mạnh cách đọc dữ kiện, phân tích yêu cầu câu hỏi và tránh nhầm lẫn giữa các khái niệm.

HOẠT ĐỘNG 3. VẬN DỤNG VÀ GIẢI QUYẾT TÌNH HUỐNG (10 phút)

a) Mục tiêu

Phát triển năng lực vận dụng kiến thức sinh học vào giải quyết các vấn đề thực tiễn và các tình huống mới.

b) Nội dung

Giáo viên đưa ra một số tình huống hoặc bài tập vận dụng phù hợp với nội dung Bài 1 đến Bài 8.

Học sinh phân tích dữ kiện, xác định kiến thức liên quan và trình bày cách giải quyết.

c) Sản phẩm

Phản trình bày, lời giải và lập luận của học sinh.

d) Tổ chức thực hiện

- **Bước 1:** Giáo viên giao tình huống và yêu cầu học sinh xác định vấn đề cần giải quyết.
- **Bước 2:** Học sinh suy nghĩ độc lập hoặc trao đổi theo nhóm nhỏ.
- **Bước 3:** Đại diện học sinh trình bày kết quả; các học sinh khác nhận xét.
- **Bước 4:** Giáo viên đánh giá, chuẩn hóa kiến thức và hướng dẫn phương pháp vận dụng.

HOẠT ĐỘNG 4. TỰ ĐÁNH GIÁ VÀ HƯỚNG DẪN ÔN TẬP (10 phút)

a) Mục tiêu

Giúp học sinh tự đánh giá mức độ nắm vững kiến thức, xác định nội dung cần bổ sung trước khi kiểm tra giữa học kỳ I.

b) Nội dung

Học sinh tự đánh giá kết quả ôn tập theo các tiêu chí:

- Nắm được kiến thức cơ bản của Bài 1 đến Bài 8.
- Phân biệt được các khái niệm và cơ chế sinh học đã học.
- Giải quyết được câu hỏi trắc nghiệm nhiều lựa chọn và đúng – sai.
- Phân tích được dữ kiện và giải quyết được bài tập vận dụng.
- Trình bày được lời giải rõ ràng, chính xác.

c) Sản phẩm

Phiếu tự đánh giá của học sinh và danh sách nội dung cần tiếp tục ôn tập.

d) Tổ chức thực hiện

- Giáo viên yêu cầu học sinh tự đánh giá kết quả học tập.
- Học sinh xác định những nội dung đã nắm vững và những nội dung còn hạn chế.
- Giáo viên nhận xét chung, hướng dẫn học sinh xây dựng kế hoạch tự học.
- Giáo viên nhắc học sinh ôn tập đúng phạm vi kiểm tra và chuẩn bị đầy đủ kiến thức, dụng cụ học tập.

IV. KIỂM TRA, ĐÁNH GIÁ

1. Đánh giá trong quá trình học tập

Giáo viên đánh giá thông qua:

- Mức độ tham gia hoạt động cá nhân và nhóm.
- Khả năng hệ thống hóa kiến thức.
- Độ chính xác của câu trả lời.

- Khả năng phân tích, giải thích và vận dụng kiến thức.
- Ý thức tự học và tinh thần hợp tác.

2. Tiêu chí đánh giá sản phẩm học tập

Tiêu chí Yêu cầu cần đạt

Kiến thức Trình bày chính xác kiến thức trọng tâm trong phạm vi ôn tập

Kĩ năng Giải quyết được các dạng bài tập đã học

Vận dụng Biết phân tích dữ kiện và giải quyết tình huống

Hợp tác Tham gia tích cực, có trách nhiệm trong hoạt động nhóm

Tự học Hoàn thành nhiệm vụ và chủ động khắc phục hạn chế

3. Định hướng đánh giá kết quả ôn tập

Giáo viên sử dụng kết quả bài luyện tập để phân loại mức độ tiếp thu của học sinh, từ đó điều chỉnh nội dung ôn tập và hỗ trợ những học sinh còn gặp khó khăn.